

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2018. gada 19. decembrī*

Valsts pienākumu neizpilde – Nodokļi – Pievienotās vērtības nodoklis (PVN) –
Direktīva 2006/112/EK – 2. panta 1. punkts – Administratīvā prakse, ko veido PVN piemērošana
atlīdzībai, kas pienākas mākslas oriģināldarba autoram par tālākpārdošanas tiesībām

Lietā C-51/18

par prasību sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2018. gada 29. janvārī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *N. Gossement* un *B.-R. Killmann*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Austrijas Republiku, ko pārstāv *G. Hesse*, pārstāvis,

atbildētāja,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: M. Vilars [*M. Vilaras*], ceturtās palātas priekšsēdētājs, kas pilda astotās palātas
priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents) un M. Safjans
[*M. Safjan*],

ģenerālvokāts: M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta
secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

- 1 Prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka, piemērojot pievienotās vērtības nodokli (PVN) atlīdzībai, kas pienākas mākslas oriģināldarba autoram par tālākpārdošanas tiesībām, Austrijas Republika nav izpildījusi Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006, L 347, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “PVN direktīva”) 2. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

PVN direktīva

- 2 PVN direktīvas 3. un 5. apsvērums ir formulēti šādi:

“(3) Lai nodrošinātu, ka noteikumi ir izklāstīti skaidri, racionāli un atbilstīgi labāka likumdošanas procesa principam, ir lietderīgi pārstrādāt direktīvas struktūru un formulējumus, lai gan tas principā neradīs vajadzību veikt būtiskas maiņas pastāvošajos tiesību aktos. Taču pārstrādāšana ir neizbēgami saistīta ar nedaudziem būtiskiem grozījumiem, kurus tomēr vajadzētu izdarīt. Ja šādi grozījumi ir veikti, tie ir precīzi atspoguļoti noteikumos par šīs direktīvas transponēšanu un stāšanos spēkā.

[..]

(5) PVN sistēma ir visvienkāršākā un neitrālākā, ja nodokli uzliek cik iespējams vispārīgi, aptverot gan visas ražošanas un izplatīšanas stadijas, gan pakalpojumu sniegšanu. Tādēļ iekšējā tirgus un dalībvalstu interesēs ir pieņemt kopēju sistēmu, kas attiecas arī uz mazumtirdzniecību.”

- 3 Saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 1. punktu:

“PVN uzliek šādiem darījumiem:

a) preču piegādei, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds;

[..]

c) pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds;

[..].”

- 4 Minētās direktīvas 24. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Pakalpojumu sniegšana” ir jebkurš darījums, kas nav preču piegāde.”

5 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 25. pantu:

“Pakalpojumu sniegšana, *inter alia*, var būt viens no šādiem darījumiem:

- a) nemateriālā īpašuma nodošana neatkarīgi no tā, vai tas ir tāda dokumenta priekšmets, kurš rada īpašumtiesības;
- b) pienākums atturēties no kādas darbības vai pieļaut kādu darbību vai situāciju;
- c) pakalpojumu sniegšana, pildot valsts iestādes vai tās vārdā izdotu rīkojumu, vai arī pildot kādu tiesību aktu.”

6 PVN direktīvas 73. pantā ir noteikts:

“Preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai, uz ko neattiecas 74. līdz 77. pants, summa, kurai uzliek nodokli, ir visa summa, kas veido atlīdzību, kuru piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs par šiem darījumiem ir saņēmis vai saņems no pircēja, pakalpojumu saņēmēja vai trešās personas, tostarp subsīdijas, kas tieši saistītas ar šo darījumu cenām.”

Direktīva 2001/84/EK

7 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/84/EK (2001. gada 27. septembris) par tālākpārdošanas tiesībām par labu mākslas oriģināldarba autoram (OV 2001, L 272, 32. lpp.) 3. apsvērums ir formulēts šādi:

“Tālākpārdošanas tiesību mērķis ir nodrošināt, lai grafisko vai plastisko darbu autori gūtu dalību savu mākslas oriģināldarbu ekonomiskajos panākumos. Tās palīdz saglabāt līdzsvaru starp grafiskās vai plastiskās mākslas darbu autoru ekonomisko stāvokli un pārējo radošo personību ekonomisko stāvokli, kuri gūst labumu no viņu darbu tālākas izmantošanas.”

8 Šīs direktīvas 1. pantā “Tālākpārdošanas tiesību objekts” ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis par labu mākslas oriģināldarba autoram paredz tālākpārdošanas tiesības, kas definētas kā tādas neatsavināmas tiesības saņemt autoratlīdzību, no kā nevar atteikties arī iepriekš, kuras pamatā ir pārdošanas cena, kura iegūta no jebkādas darba turpmākas pārdošanas pēc tam, kad autors šo darbu pirmo reizi nodevis tālāk.

2. Tiesības, kas minētas 1. punktā, attiecas uz visām tālākpārdošanas darbībām, kurās kā pārdevējus, pircējus vai starpniekus iesaista profesionālus mākslas tirgus speciālistus, ko veic izsoļu nami, mākslas galerijas un kopumā visa veida mākslas priekšmetu tirgotāji.

3. Dalībvalstis var noteikt, ka 1. punktā minētās tiesības neattiecas uz tādu tālākpārdošanu, ja pārdevējs ir ieguvis attiecīgo darbu tieši no paša autora mazāk nekā trīs gadus pirms šīs tālākpārdošanas un ja tālākpārdošanas cena nepārsniedz EUR 10 000.

4. Autoratlīdzību maksā pārdevējs. Dalībvalstis var noteikt, ka kāda no 2. punktā minētajām fiziskajām vai juridiskajām personām, izņemot pārdevēju, viena pati ir atbildīga par autoratlīdzības samaksāšanu vai ka tā daļa šo atbildību ar pārdevēju.”

9 Minētās direktīvas 3. pantā par piemērošanas sliksni ir noteikts:

“1. Dalībvalstis pašas nosaka mazāko pārdošanas cenu, sākot no kuras uz 1. pantā minēto pārdošanu attiecas tālākpārdošanas tiesības.

2. Šī mazākā pārdošanas cena nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt EUR 3000.”

10 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 4. pantu, kurš attiecas uz likmēm:

“1. Autoratlīdzībai, kas paredzēta 1. pantā, nosaka šādas likmes:

- a) 4 % par pārdošanas cenas daļu līdz EUR 50000;
- b) 3 % par pārdošanas cenas daļu no EUR 50 000,01 līdz EUR 200 000;
- c) 1 % par pārdošanas cenas daļu no EUR 200 000,01 līdz EUR 350 000;
- d) 0,5 % par pārdošanas cenas daļu no EUR 350 000,01 līdz EUR 500 000;
- e) 0,25 % par pārdošanas cenas daļu, kas pārsniedz EUR 500 000.

Tomēr kopējā autoratlīdzības summa nevar pārsniegt EUR 12 500.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, dalībvalstis var piemērot 5 % likmi attiecībā uz 1. punkta a) apakšpunktā minēto pārdošanas cenas daļu.

3. Ja noteiktā mazākā pārdošanas cena ir zemāka par EUR 3000, tad dalībvalstis nosaka arī likmi, kas piemērojama pārdošanas cenas daļai līdz EUR 3 000; šī likme nevar būt mazāka par 4 %.”

Austrijas tiesības

Urheberrechtsgesetz

11 1936. gada 9. aprīļa *Urheberrechtsgesetz* (Autortiesību likums; *BGBI.* 111/1936), redakcijā, kas piemērojama šajā lietā (turpmāk tekstā – “*UrhG*”), III sadaļā ir noteiktas autortiesības, tostarp tiesības izmantot, reproducēt un izplatīt darbu.

12 *UrhG* 16. pantā “Izplatīšanas tiesības” ir paredzēts:

“(1) Autoram ir ekskluzīvas tiesības izplatīt savus darbus. Atbilstoši šīm tiesībām bez tā piekrišanas darbi nevar tikt izstādīti vai laisti tirgū tādā veidā, lai tie sabiedrībai kļūtu pieejami.

(2) Kamēr darbs nav publicēts, izplatīšanas tiesības ietver arī ekskluzīvās tiesības darīt šo darbu pieejamu sabiedrībai ar prezentācijas, publikācijas, demonstrēšanas, publiskas izstādes vai reprezentācijai analogiskas lietošanas palīdzību.

(3) Neskarot 16.a pantu, izplatīšanas tiesības neattiecas uz darbiem, kas tikuši laisti tirgū, nododot īpašumtiesības [Savienības] dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstī ar tiesību īpašnieka piekrišanu.

[..]

(5) Ja šajā likumā ir atsauce uz “darba izplatīšanu”, tas attiecas tikai uz darbu izplatīšanu, kas paredzēta autoram saskaņā ar 1.–3. punktu.”

13 *UrhG* 16.b pantā “Tālākpārdošanas tiesības” ir noteikts:

“(1) 16. panta 3. punkts ir piemērojams grafiskās vai plastiskās mākslas oriģināldarbu turpmākai pārdošanai pēc pirmās nodošanas, ko veicis autors, paturot prātā, ka pārdevējam ir jāsamaksā autoram cenai bez nodokļiem (atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām) proporcionāla atlīdzība, ievērojot šādas robežas:

4 % par pārdošanas cenas daļu līdz 50 000 [EUR];

3 % par EUR 150 000 [EUR], kas pārsniedz pirmās pārdošanas cenas daļu;

1 % par EUR 150 000 [EUR], kas pārsniedz iepriekšējo pārdošanas cenas daļu;

0,5 % par EUR 150 000 [EUR], kas pārsniedz iepriekšējo pārdošanas cenas daļu;

0,25 % par summām, kas pārsniedz iepriekšējo pārdošanas cenas daļu;

tomēr kopējā atlīdzības summa nedrīkst pārsniegt 12 500 [EUR].

(2) Tālākpārdošanas tiesības pienākas tikai tad, ja pārdošanas cena sasniedz 2500 [EUR] un ja profesionāls mākslas tirgus speciālists, piemēram, izsoļu nams, mākslas galerija vai cits mākslas priekšmetu tirgotājs, iesaistās nodošanā kā pārdevējs, pircējs vai starpnieks; šīm personām iestājas atbildība kā garantijas sniedzējiem un maksātājiem, ja vien tām pašām nav jāveic maksājums. No tiesībām nevar atteikties iepriekš. Uz šīm tiesībām var atsaukties arī kolektīva pārvaldības organizācija; turklāt šīs tiesības ir neatsavināmas. 23. panta 1. punktu piemēro *mutatis mutandis*.

(3) Ar “oriģināldarbiem” 1. punkta izpratnē saprot darbus, kurus:

1. izpilda pats autors;

2. ierobežotā daudzumā izpilda pats autors vai kāds ar tā atbildību un kurus autors principā ir sanumurējis un parakstījis vai atļāvis citā piemērotā veidā;

3. citādi uzskata par oriģināldarbiem.

(4) Tālākpārdošanas tiesības nepienākas, ja pārdevējs ir iegādājies darbu no autora mazāk nekā trīs gadus pirms tam un ja pārdošanas cena nepārsniedz 10 000 [EUR].”

Umsatzsteuergesetz 1994

14 1994. gada 23. augusta *Umsatzsteuergesetz* (Likums par apgrozījuma nodokli) (*BGBL*. 663/1994), redakcijā, kas piemērojama šīs lietas apstākļiem (turpmāk tekstā – “*UStG 1994*”) 1. pantā ir noteikts:

“(1) Pievienotās vērtības nodokli uzliek šādiem darījumiem:

1. piegāde un cits izpildījums, ko uzņēmējs par atlīdzību veic valstī savas uzņēmējdarbības ietvaros. Aplikšanu ar nodokli nenovērš fakts, ka darījums ir veikts, pamatojoties uz tiesību vai administratīvajiem aktiem, vai ka darījums tiek uzskatīts par veiktu atbilstoši kādai tiesību normai;

[..].”

15 Saskaņā ar *UStG 1994* 3. pantu:

“(1) Piegādes ir darījumi, ar kuriem uzņēmējs pircējam vai tā pilnvarotai trešajai personai dod tiesības rīkoties ar lietu kā ar savu. Tiesības rīkoties ar lietu uzņēmējs var nodot pats vai ar pilnvarotas personas starpniecību.

[..]”

16 *UStG 1994* 3.a panta 1. punktā ir paredzēts:

“Par “citu izpildījumu” tiek uzskatīti izpildījumi, kas nav piegādes. Par citiem izpildījumiem tāpat var tikt uzskatīta nerīkošanās vai kādas rīcības vai situācijas pieļaušana.”

Pirmstiesas procedūra

17 2014. gada 17. oktobrī Komisija nosūtīja Austrijas Republikai brīdinājuma vēstuli, paužot savas šaubas par administratīvo praksi piemērot PVN atlīdzībai, kas pienākas mākslas oriģināldarba autoram par tālākpārdošanas tiesībām.

18 Minētajā vēstulē Komisija uzskatīja, ka šī atlīdzība nav atlīdzība par šāda mākslas darba autora māksliniecisku izpildījumu. Tāpat tā precizēja, ka tālākpārdošanas tiesības piešķir tiešā veidā ar likumu, lai piešķirtu autoram pamatotu ekonomisko dalību viņa darba panākumos. Ja nav piegādes vai pakalpojumu sniegšanas, ko saistībā ar tālākpārdošanas tiesībām īstenotu autors, neviens darījums neesot apliekams ar PVN.

19 Austrijas Republika uz šo brīdinājuma vēstuli atbildēja ar 2014. gada 16. decembra vēstuli.

20 Austrijas Republika norādīja, ka tālākpārdošanas tiesību mērķis ir nodrošināt, lai piešķirtu autoram pamatotu dalību viņa darba ekonomiskajos panākumos. Tas, ka autors nepiedalās līgumā, kurš noslēgts starp pārdevēju un pircēju saistībā ar attiecīgā darba turpmāku pārdošanu, liedzot piemērot nodokli atlīdzībai, ko autors ir saņēmis saistībā ar tālākpārdošanas tiesībām. Tieši otrādi, atbilstoši PVN neitralitātes principam arī šī atlīdzība esot jāapliek ar PVN.

21 Austrijas Republika turklāt norādīja, ka tālākpārdošanas tiesības ļauj ņemt vērā darba pievienoto vērtību tā atkārtotas pārdošanas gadījumā un, pakārtoti, ka palielinās autora pirmajā reizē pārdotā izpildījuma nodokļa bāze. Līdz ar to, ņemot vērā, ka šis pirmais un vienīgais izpildījums esot apliekams ar PVN, arī atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām būtu jāapliek ar PVN.

22 Neuzskatot, ka Austrijas Republikas atbildes kopumā ir apmierinošas, Komisija 2016. gada 25. jūlijā šai dalībvalstij nosūtīja argumentētu atzinumu, kurā tā atkārtoti apgalvoja, ka autoram izmaksājamā atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām nav samaksa par piegādi vai sniegtajiem pakalpojumiem, ko būtu veicis autors pirmās laišanas tirgū laikā, ka tālākpārdošanas tiesību mērķis esot tikai ļaut autoram gūt ekonomisko labumu, kas saistītas ar viņa mākslinieciskā darba atzišanu, un ka autors nevarot iebilst pret sava darba turpmāku pārdošanu.

23 Austrijas Republika uz šo argumentēto atzinumu atbildēja 2016. gada 22. septembrī, būtībā vēlreiz norādot, ka atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām ir apliekama ar nodokli.

24 Tā precizēja, ka tālākpārdošanas tiesību gadījumā autors, pieļaujot darba turpmāku pārdošanu, sniedz izpildījumu. Lai arī likumā šis izpildījums ir paredzēts mākslas oriģināldarbu autoriem, tas atbilst salīdzināmam citu autoru izpildījumam savu darbu reprezentācijas ietvaros. ņemot vērā, ka atlīdzība par šo darbu reprezentāciju ir apliekama ar PVN kā samaksa par pakalpojumu sniegšanu, arī atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām būtu ar to jāapliek.

- 25 Austrijas Republika uzstāja uz pakārtoti izvirzīto argumentāciju, atbilstoši kurai šīs atlīdzības aplikšana ar nodokli esot attaisnota arī tiktāl, ciktāl tā izraisa autora, pirmo reizi laižot savu darbu tirgū, sniegtā izpildījuma nodokļa bāzes palielināšanu. Nodokļa bāzes izmaiņas esot atkarīgas nevis no tiesisko attiecību pastāvēšanas starp darba autoru un pārdevēju vai nākamo pircēju, bet gan no tā, ka tālākpārdošanas tiesību dēļ autors gūst labumu no šā darba pievienotās vērtības.
- 26 Nebūdama apmierināta ar Austrijas Republikas sniegtajām atbildēm, Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

- 27 Komisija uzskata, ka personu, kas iesaistās darba turpmākā pārdošanā, pienākums samaksāt autoram atlīdzību ir paredzēts tikai, lai viņam nodrošinātu taisnīgu daļu no sava oriģināldarba vērtības. Tomēr šī taisnīgā daļa nav samaksa par autora izpildījumu, jo tā esot saistīta tikai ar oriģināldarba ekonomisko vērtību, kas rodas autoram, ja viņa darbs tiek pārdots tālāk bez viņa atļaujas. Atlīdzības summa tiekot neatgriezeniski noteikta likumā.
- 28 Turklāt no 2017. gada 18. janvāra sprieduma *SAWP* (C-37/16, EU:C:2017:22, 25. un 26. punkts) izrietot, ka piegāde vai pakalpojums notiek par atlīdzību PVN direktīvas izpratnē tikai tad, ja starp pakalpojuma sniedzēju un tā saņēmēju pastāv tiesiskas attiecības, kurās ir savstarpējs izpildījums, un pakalpojumu sniedzēja saņemtā samaksa ir faktiskā atlīdzība par pakalpojuma saņēmējam sniegto pakalpojumu. Tātad starp sniegto pakalpojumu un saņemto atlīdzību esot jāpastāv tiešai saiknei, un pārskaitītās summas ir faktiskā atlīdzība par tādu tiesisko attiecību ietvaros individuāli sniegtu pakalpojumu, kurās tika veikts savstarpējs izpildījums.
- 29 Autoram par tālākpārdošanas tiesībām maksājamā atlīdzība acīmredzami neesot samaksa par autora sniegto pakalpojumu, bet tā tiekot noteikta, pamatojoties tikai uz cenu, kas samaksāta, turpmāk pārdodot darbu, un kuras summu autors nevarot ietekmēt. Autoram esot tiesības uz šo atlīdzību, pat nepastāvot vajadzībai veikt vai būt spējīgam veikt kādu izpildījumu ar darbību vai bezdarbību. Līdz ar to atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām neesot samaksa par piegādi vai pakalpojumu PVN direktīvas 2. panta izpratnē.
- 30 Turklāt, ciktāl, atkārtoti pārdodot darbu, tā autors nevar nedz izjaukt šo pārdošanu, nedz pat to ietekmēt, attiecīgi vairs neīstenojot nekādu sniegumu, nevarot uzskatīt, ka šis autors īsteno sniegumu, pieļaujot šo atkārtoto pārdošanu. Līdz ar to tālākpārdošanas tiesības neveidojot daļu no izmantošanas un ekspluatēšanas tiesībām, kas saistītas ar autortiesībām.
- 31 Turklāt esot jānoraida Austrijas Republikas pirmstiesas procedūrā izvirzītais arguments, saskaņā ar kuru turpmāka citu radošo personību tiesību izmantošanas, nevis atlīdzības par tālākpārdošanas tiesībām aplikšana ar PVN esot nodokļu neitralitātes principa pārkāpums. Proti, ņemot vērā, ka mākslas oriģināldarbu autoru situācija atšķiroties no citu radošo personību situācijas samaksas par izmantošanas un ekspluatēšanas tiesībām ziņā, PVN neitralitātes princips neliedzot ar šo nodokli aplikāt atlīdzību šīm citām radošajām personībām, nevis ar tālākpārdošanas tiesībām saistītu atlīdzību.
- 32 Tas pats attiecoties uz Austrijas Republikas argumentu, ka atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām esot jāapliek ar PVN tādēļ, ka oriģināldarba autoram izpildījuma, ko viņš veicis, pirmo reizi laižot tirgū oriģināldarbu, nodokļa bāze tiekot izmainīta. Proti, šāda atlīdzība, kura aprēķināta, pamatojoties uz pārdošanas cenu, kas saņemta, turpmāk pārdodot darbu, pilnīgi neesot atkarīga no samaksas, par kuru autors ir vienojies ar pirmo šā darba pircēju. Piemēram, varot būt tā, ka autors ir uzdāvinājis oriģināldarbu, un tomēr šādā situācijā viņam būtu tiesības uz atlīdzību par tālākpārdošanas tiesībām.

- 33 Iebildumu rakstā Austrijas Republika apgalvo – tā kā darba turpmāka pārdošana esot savstarpējs izpildījums tiesisko attiecību ietvaros, atlīdzība, kas šā darba autoram pienākas atbilstoši tālākpārdošanas tiesībām, esot jāapliek ar PVN.
- 34 Balstoties uz 2015. gada 3. septembra spriedumu *Asparuhovo Lake Investment Company* (C-463/14, EU:C:2015:542, 35. punkts) un 2015. gada 29. oktobra spriedumu *Saudaço* (C-174/14, EU:C:2015:733, 32. punkts), Austrijas Republika apgalvo, ka snieguma aplikšana ar PVN nozīmē, ka pastāv tieša saikne starp sniegto pakalpojumu un par to saņemto atlīdzību. Atbilstoši 1994. gada 3. marta spriedumam *Tolsma* (C-16/93, EU:C:1994:80, 14. un nākamie punkti) un 2015. gada 29. oktobra spriedumam *Saudaço* (C-174/14, EU:C:2015:733, 32. punkts) šāda tieša saikne tiek konstatēta, ja starp pakalpojuma sniedzēju un tā saņēmēju pastāv tiesiskas attiecības, kurās ir savstarpējs izpildījums, un pakalpojumu sniedzēja saņemtā samaksa ir faktiskā atlīdzība par pakalpojuma saņēmējam sniegto pakalpojumu.
- 35 Līdz ar to atlīdzība, kas jāmaksā par tālākpārdošanas tiesībām, esot jāapliek ar PVN, ja tiesiskās attiecībās ir savstarpējs izpildījums. Šajā lietā šie nosacījumi esot izpildīti.
- 36 Konkrētāk, runājot par savstarpēja izpildījuma pastāvēšanu, 2017. gada 18. janvāra spriedumam *SAWP* (C-37/16, EU:C:2017:22) neesot nozīmes, jo Tiesas minētajā spriedumā izklāstītā argumentācija neesot piemērojama atlīdzībai, kas maksājama atbilstoši tālākpārdošanas tiesībām un kas neesot salīdzināma ar īstu kompensāciju.
- 37 Atlīdzības par tālākpārdošanas tiesībām mērķis esot nodrošināt autoram pamatotu ekonomisko dalību sava darba panākumos. Izplatīšanas tiesību izsmelšanas dēļ autoram būtu jāpieļauj sava darba turpmāka pārdošana un šī atlīdzība esot saistīta ar šo pieļaušanu. Tādējādi autors saņemot samaksu tādēļ, ka tālāk tiek pārdots viņa darbs, kura vērtība pa to laiku ir palielinājusies. Minētā atlīdzība tātad esot tieši saistīta ar autora izpildījumu. Līdz ar to tā galvenokārt atbilstot jaunai, ar nodokli apliekamai atlīdzībai, kas pievienojas atlīdzībai, kura saņemta, pirmo reizi pārdodot darbu. Šajā ziņā atlīdzība, kas maksājama atbilstoši tālākpārdošanas tiesībām, varot tikt pielīdzināta sava veida atsavināšanas pabalstam, kurš loģiski būtu apliekams ar PVN.
- 38 Turklāt Austrijas Republika atkārtoti pirmstiesas procedūrā izvirzīto argumentu, ka līdzīgu preču vai pakalpojumu sniegšanas atšķirīga aplikšana ar PVN būtu pretrunā nodokļu neitralitātes principam.
- 39 Vēl Austrijas Republika apgalvo, ka, pat pieņemot, ka atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām nav samaksa par neatkarīgu izpildījumu, šī atlīdzība tomēr palielinot tā darījuma nodokļa bāzi, ko īstenojis darba autors un šā darba pirmais pircējs.
- 40 Šajā ziņā Austrijas Republika atsauca uz Direktīvas 2001/84 3. apsvērumu, saskaņā ar kuru tālākpārdošanas tiesību mērķis ir kompensēt vērtības palielināšanos. Šajā kontekstā, ņemot vērā, ka dažu mākslas oriģināldarbu vērtība ar laiku ļoti pieaug un ka šī pievienotā vērtība turpmākas pārdošanas gadījumā dod labumu nevis autoram, bet pārdevējam, atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām varot tikt uzskatīta par autora dalību šajā vērtības pieaugumā. Līdz ar to atlīdzība, kas jāmaksā par tālākpārdošanas tiesībām, esot salīdzināma ar “indeksāciju”, kas pienākas autoram atbilstoši likumam.

Tiesas vērtējums

- 41 Prasībā Komisija pārmet Austrijas Republikai PVN direktīvas 2. panta 1. punktā paredzēto pienākumu neizpildīt, apliekot ar PVN atlīdzību, kas maksājama mākslas oriģināldarba autoram par tālākpārdošanas tiesībām.

- 42 Saskaņā ar PVN direktīvas 2. panta 1. punktu PVN uzliek tostarp preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādas dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas kā tāds rīkojas.
- 43 Tā kā nav jāspriež par to, vai šīs tiesību normas izpratnē atlīdzības par tālākpārdošanas tiesībām pārskaitījums ir jākvalificē par “preču piegādi” vai par “pakalpojumu sniegšanu”, ko – ne vienu, ne otru – lietas dalībnieki neapgalvo, tātad ir jānovērtē, vai šāds pārskaitījums tiek veikts par atlīdzību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 18. janvāris, *SAWP*, C-37/16, EU:C:2017:22, 24. punkts).
- 44 Šajā ziņā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka PVN direktīvas izpratnē preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana notiek par atlīdzību tikai tad, ja starp piegādātāju vai pakalpojuma sniedzēju, no vienas puses, un tā saņēmēju, no otras puses, pastāv tiesiskas attiecības, kurās ir savstarpējs izpildījums, un pakalpojumu sniedzēja saņemtā samaksa ir faktiskā atlīdzība par precī vai pakalpojuma saņēmējam sniegto pakalpojumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 18. janvāris, *SAWP*, C-37/16, EU:C:2017:22, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 45 Austrijas Republika uzskata, pirmkārt, ka atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām ir atlīdzība par savstarpēju izpildījumu tiesiskajās attiecībās. Lai arī šī dalībvalsts neapstrīd to, ka mākslas oriģināldarba autors nepiedalās līgumā, kurš noslēgts starp pārdevēju un pircēju par šā darba turpmāku pārdošanu, tomēr tā apgalvo, ka minētā darba autors, pieļaujot šo atkārtoto pārdošanu, tajā iejaucas, veicot izpildījumu šādās attiecībās.
- 46 Šajā ziņā ir jānorāda, ka atbilstoši PVN direktīvas 25. panta b) punktam pakalpojumu sniegšana var tostarp būt kādas darbības vai situācijas pieļaušana.
- 47 Tomēr, pretēji tam, ko, šķiet, apgalvo Austrijas Republika, tiesiskās attiecības, kurās notiek mākslas oriģināldarba turpmāka pārdošana, aptver tikai pārdevēju un pircēju, un šā darba radītāja tālākpārdošanas tiesību pastāvēšana šīs attiecības neietekmē. Līdz ar to nevar uzskatīt, ka, tā kā šā darba autoram ir tālākpārdošanas tiesības, viņš vienā vai citā veidā – pat netieši – piedalās atkārtotās pārdošanas darījumā, tostarp pieļaujot šo darījumu.
- 48 Proti, vispirms jau turpmākas pārdošanas darījuma puses brīvi vienojas par attiecīgā darba nodošanu, ko veic pārdevējs, kā arī cenu, kas jāmaksā pircējam, un viņiem nav vienā vai otrā veidā jālūdz šā darba autors vai jākonsultējas ar viņu. Savukārt, šim autoram nav nekādu līdzekļu, kas tam ļautu iejaukties turpmākas pārdošanas darījumā, it īpaši lai to nepieļautu gadījumā, ja viņš tam nepiekrīt.
- 49 Vēl mākslas oriģināldarba, kurš pārdots tālāk, autoram atbilstoši Direktīvas 2001/84 1. panta 1. punktam pienākas procents no cenas, kas iegūta šā darba turpmākas pārdošanas gadījumā, ko principā maksā pārdevējs. Tomēr, ciktāl tālākpārdošanas tiesības, kuras ir šim autoram un kuras nozīmē, ka pārdevējam ir jāmaksā viņam summa, kas noteikta par šīm tiesībām, ir Savienības likumdevēja gribas auglis, ir jāuzskata, ka tās neattiecas ne uz kādām tiesiskajām attiecībām starp autoru un pārdevēju.
- 50 Visbeidzot, atbilstoši Savienības likumdevēja gribai, kas izteikta Direktīvas 2001/84 3. apsvēruma pirmajā teikumā, tālākpārdošanas tiesību mērķis ir nodrošināt, lai grafisko vai plastisko darbu autori gūtu dalību savu mākslas oriģināldarbu ekonomiskajos panākumos. No minētā izriet, ka šis likumdevējs nekādi nav paredzējis, ka minētie autori varētu piedalīties savu darbu turpmākas pārdošanas darījumos, bet tikai viņiem piešķirtas tiesības uz dalību šo turpmākas pārdošanas darījumu ekonomiskajos rezultātos, kad tie īstenoti.
- 51 Šādos apstākļos ir jānorāda Austrijas Republikas arguments, ka atlīdzība, kas maksājama par tālākpārdošanas tiesībām, ir atlīdzība tiesiskajās attiecībās par savstarpēju izpildījumu, kurā autors iesaistās, pieļaujot turpmāku pārdošanu.

- 52 Otrkārt, Austrijas Republika uzskata, ka apgalvotais oriģināldarba autora izpildījums, uz ko attiecas Direktīva 2001/84, tālākpārdošanas tiesību ietvaros atbilst izpildījumiem, ko citi autori sniedz savu darbu reprezentācijas laikā. Tā kā par šiem izpildījumiem ir jāmaksā PVN, apgalvotais izpildījums, ko sniedz mākslas oriģināldarba autors saistībā ar tālākpārdošanas tiesībām, arī būtu ar to jāapliek.
- 53 Šajā ziņā no Direktīvas 2001/84 3. apsvēruma otrā teikuma izriet, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies izcelt atšķirību starp grafiskās un plastiskās mākslas darbu autoru ekonomisko situāciju, no vienas puses, un citu radošo personību situāciju, no otras puses, jo uzskatīja, ka pēdējie minētie – atšķirībā no pirmajiem minētajiem – gūst labumu no savu darbu turpmākas izmantošanas.
- 54 Proti, kā pamatoti atgādina Komisija, grafiskie un plastiskie mākslas darbi ir īpaši un ar tiem saistītās izmantošanas un ekspluatācijas tiesības tiek izsmeltas, pirmo reizi laižot tos tirgū. Turpretī citi darbi kļūstot pieejami vairākkārt, un samaksa, kas šajā saistībā pienākas to autoriem, ir atlīdzība par izpildījumu, kurš atbilst to pieejamības atkārtotai nodrošināšanai. Atlīdzība, kas maksājama par tālākpārdošanas tiesībām, tātad nav salīdzināma ar atlīdzību, kas gūta, īstenojot ar šiem citiem darbiem, kuri paliek, saistītās izmantošanas un ekspluatācijas tiesības.
- 55 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru nodokļu neitralitātes princips, ko PVN jomā Savienības likumdevējs ir veidojis kā vienlīdzīgas attieksmes principa izpausmi, tostarp nozīmē, ka salīdzināmas situācijas nedrīkst tikt aplūkotas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas nedrīkst tikt aplūkotas vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva pamatojuma (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 19. jūlijs, *Lietuvos geležinkeliai*, C-250/11, EU:C:2012:496, 44. un 45. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 56 Tādējādi, ņemot vērā šā sprieduma 54. punktā konstatēto, ar to, ka samaksa par tālākpārdošanas tiesībām un turpmāku mākslas darbu, kas nav grafiskie un plastiskie mākslas darbi, ekspluatāciju tiek aplikta ar PVN, nevarot pamatot to, ka atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām arī ir jāapliek ar PVN.
- 57 No minētā izriet, ka atlīdzības par tālākpārdošanas tiesībām pārskaitījums nav uzskatāms par tādu, kurš veikts par atlīdzību PVN direktīvas 2. panta 1. punkta izpratnē.
- 58 Treškārt, ir jānoraida Austrijas Republikas pakārtoti izvirzītais arguments, ka atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām esot jāapliek ar PVN tādēļ, ka oriģināldarba autoram izpildījuma, ko viņš veicis, pirmo reizi laižot tirgū oriģināldarbu, nodokļa bāze tiek izmainīta.
- 59 Proti, kā izriet no PVN direktīvas 73. panta, pakalpojumu sniegšanas nodokļa bāze ir visa summa, kas veido atlīdzību par sniegto pakalpojumu. Tā kā atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām – kā izriet no šā sprieduma – nekādi nav uzskatāma par atlīdzību par autora, pirmo reizi laižot tirgū savu darbu, sniegtu izpildījumu, nedz arī par kādu citu izpildījumu no viņa puses, tās rezultātā nemainās autora, pirmo reizi laižot tirgū savu darbu, sniegtā izpildījuma nodokļa bāze.
- 60 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, ņemot vērā, ka atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām, kas maksājama mākslas oriģināldarba autoram, neietilpst PVN direktīvas 2. panta 1. punkta tvērumā, Austrijas Republika, paredzot, ka šāda atlīdzība ir apliekama ar PVN, nav izpildījusi šajā direktīvā paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 61 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Austrijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, ir jāpiespriež Austrijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

- 1) **Paredzot, ka atlīdzība par tālākpārdošanas tiesībām, kas maksājama mākslas oriģināldarba autoram, ir apliekama ar pievienotās vērtības nodokli, Austrijas Republika nav izpildījusi Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 2. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.**
- 2) **Austrijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]